

DAŠA POREDOŠ*, MARINA KOVAČ**, LANA VUČINIĆ***,
TIHOMIR LAVOR****, SLAVKO JERKOVIĆ*****, JOSIPA TOPOLKO*****

Roditeljska skrb: odgovornost pojedinca i društvene zajednice

Sažetak

Obitelj je primarna društvena zajednica koja ima reproduktivnu, odgojnu i zaštitnu ulogu. Svi članovi bi u njoj trebali ostvariti svoja prava i osjećati se sigurno. U situacijama kada obiteljsko razumijevanje i podrška uzmanjkaju ili postanu nedostatne, društvo svojim sustavima i mehanizmima podrške treba obitelji u cjelini i članovima obitelji pojedinačno ponuditi odgovarajuću i primjerenu zaštitu, skrb i učenje socijalnih vještina u svrhu poboljšanja komunikacije i zajedničkog razumijevanja. Nadzor nad roditeljskom skrbi je jedna od mjera obiteljsko pravne zaštite. Policija kao bitan čimbenik društvenih zbivanja koja prati, usklađuje, vrednuje i sudjeluje u provođenju raznih mjera i postupaka zaštite pozitivnih načela i društvenih vrednota ima značajnu ulogu u razumijevanju prirodnog i društvenog poimanja roditeljske skrbi.

Ključne riječi: obitelj, nadzor nad roditeljskom skrbi, međuprofesionalna suradnja.

UVOD

Koliko različit može biti život s djecom od života bez njih mnogi ljudi shvaćaju vrlo sporo, u prva dva do tri mjeseca poslije rođenja. Tijekom trudnoće, porođaja i neposredno nakon

---

* mr. sc. Daša Poredoš, dipl. socijalni radnik, Neuropsihijatrijska bolnica "Dr. Ivan Barbot" Popovača.

** Marina Kovač, dr. med. spec. psihijatar Neuropsihijatrijska bolnica "Dr. Ivan Barbot" Popovača.

*** Lana Vučinić, dipl. socijalni radnik Neuropsihijatrijska bolnica "Dr. Ivan Barbot" Popovača.

**** Tihomir Lavor, policijski narednik, Policijska uprava sisačko-moslavačka.

***** Slavko Jerković, načelnik Policijska uprava sisačko-moslavačka.

***** Josipa Topolko, studentica, Studijski centar socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

rođenja, djetetu i roditeljima pridaje se mnogo pažnje i sve što se događa ima prizvuk novosti. Ali nekoliko tjedana kasnije osjećaji se mogu promijeniti. Noću ih uznemiruje djetetovo buđenje i plač. Neprestana briga o djetetu čini se kao da će ispuniti i cijelu budućnost, koja je već opterećena aktivnostima koje su za roditelje bile važne i prije nego što se dijete rodilo. Roditelji osjećaju da više nikad neće biti onako kako je bilo prije rođenja djeteta, te ih može obuzeti svojevrsna tjeskoba zbog situacije u kojoj se nalaze. Dijete je, naravno, milo i oni ga obožavaju, barem je to javno najlakše i najprimjerenije reći, ali osobno roditelji mogu biti ogorčeni zbog svoje zablude: bili su zavedeni blještavim slikama nasmijane i dotjerane djece, odjevene u dražesnu odjeću. Reakcije roditelja mogu biti različite, kao što su različite i njihove sposobnosti hvatanja u koštac s problemima, pa i s kojima je potrebno uhvatiti se u koštac. Naša je kultura sklona idealiziranju roditeljstva, pa su mnogi roditelji iznenađeni kad spoznaju da se stvarnost roditeljstva ne poklapa sasvim s njihovim predodžbama o istome.

Rizični čimbenici za nepravilan odnos roditelja prema djeci su: mlađa dob roditelja, samohrani roditelji, financijske teškoće, nizak obrazovni nivo i mentalne bolesti (Buljan-Flander, Kocijan-Hercigonja, 2003.).

U situacijama kada obiteljsko razumijevanje i podrška uzmanjkaju ili postanu nedostatne, društvo svojim sustavima i mehanizmima podrške treba obitelji u cjelini i članovima obitelji pojedinačno ponuditi odgovarajuću i primjerenu zaštitu, skrb i učenje socijalnih vještina u svrhu poboljšanja komunikacije i zajedničkog razumijevanja. Poteškoće u prepoznavanju manjkavosti, te opći nedostatak znanja o osobinama odgovornog roditeljstva, odnosno primjerenom življenju obitelji s različitim poremećajima, rezultirao je nastankom instituta nadzora nad roditeljskom skrbi, kako bi se pomoglo članovima obitelji da ostanu povezani i uspješnije funkcioniraju.

1. NADZOR NAD RODITELJSKOM SKRBI

Nadzor nad roditeljskom skrbi je jedna od mjera obiteljsko pravne zaštite. To je preventivna mjera za zaštitu osobnih interesa djece koju izriče nadležni centar za socijalnu skrb (CZSS) ukoliko postoje pogreške i propusti u skrbi o djetetu. Preventivna mjera je u tom smislu što se njome ne ograničavaju sadržaji roditeljske skrbi, nego se roditeljima pruža pomoć da otklone pogreške i propuste u skrbi o djetetu, te da im se pomogne u odgoju djeteta kad je to potrebno.

Obiteljski zakon (Obiteljski zakon, NN 162/98., 116/03.) sadrži odredbe o mjerama za zaštitu prava i dobrobiti djeteta koje uključuju i nadzor nad roditeljskom skrbi. One su opisane u sljedećim člancima:

Članak 108.

(1) Svatko je dužan obavijestiti centar za socijalnu skrb o kršenju djetetovih prava, a posebice o svim oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja djeteta.

(2) Centar za socijalnu skrb dužan je odmah po primitku obavijesti ispitati slučaj iz stavka 1. ovoga članak i poduzeti mjere za zaštitu djetetovih prava.

(3) ...

Članak 109.

Centar za socijalnu skrb upozorit će roditelje na pogreške i propuste u skrbi i odgoju djeteta i pomoći im da te pogreške i propuste uklone, a može ih uputiti u savjetovalište ili školu za roditelje.

Članak 110.

(1) Centar za socijalnu skrb odredit će nadzor nad izvršavanjem roditeljske skrbi kad su pogreške i propusti u skrbi o djetetu viševrsni ili učestali ili kad je roditeljima potrebna posebna pomoć u odgoju djeteta.

(2) Odlukom o nadzoru odredit će se program nadzora nad roditeljima i djetetom te imenovati osoba koja će program provoditi.

(3) Program nadzora može sadržavati upućivanje djeteta u dom za djecu u poludnevni ili dnevni smještaj, upućivanje roditelja i djeteta u zdravstvene i druge ustanove radi liječenja i druge stručne pomoći.

(4) Nadzor se određuje u najkraćem trajanju od šest mjeseci. Osoba koja provodi program nadzora podnosi centru za socijalnu skrb izvješće najmanje jedanput u dva mjeseca, a na zahtjev centra za socijalnu skrb i češće.

(5) Osoba koja provodi nadzor nad roditeljskom skrbi mora ispunjavati pretpostavke za skrbnika, a ne može biti srodnik u ravnoj lozi ni pobočnoj do drugog stupnja.

(6) Osoba koja provodi nadzor nad roditeljskom skrbi ima pravo na mjesečnu naknadu kao i naknadu opravdanih troškova na teret sredstava socijalne skrbi. Službenik centra za socijalnu skrb ima pravo na mjesečnu naknadu kad nadzor nad ostvarivanjem roditeljske skrbi, uz posebno odobrenje ravnatelja, provodi izvan uredovnog vremena.

(7) ...

Kako bi bio smislen, nadzor se određuje u najkraćem trajanju od 6 mjeseci, jer se smatra da je to vrijeme koje je potrebno da se naprave pomaci u kvaliteti obiteljskih odnosa, odnosno u ispunjavanju roditeljske skrbi. Osoba koja provodi program dužna je podnositi izvješće u kojima se prati tijek nadzora i ostvarivanje ciljeva koji bi trebali pomoći da se prebrode teškoće koje su dovele do izricanja mjere.

Članak 111.

(1) Sud će u izvanparničnom postupku roditelju koji u većoj mjeri zanemaruje podizanje i odgoj djeteta ili postoji opasnost za pravilno podizanje djeteta, oduzeti pravo da živi sa svojim djetetom i odgaja ga, te će dijete povjeriti na čuvanje i odgoj drugoj osobi, ustanovi ili drugoj pravnoj osobi koja obavlja djelatnost socijalne skrbi.

(2) Smatra se da roditelj u većoj mjeri zanemaruje podizanje, odgoj i obrazovanje djeteta primjerice ako ne skrbi dovoljno o prehrani, higijeni, odijevanju, medicinskoj pomoći, redovitom pohađanju škole, ne sprječava dijete u štetnom druženju, zabranjenim noćnim izlascima, skitnji, prosjačenju ili krađi.

(3) ...

Članak 112.

Sud će u izvanparničnom postupku dijete kod kojeg je došlo do poremećaja u ponašanju povjeriti ustanovi za socijalnu skrb na čuvanje i odgoj, ako roditelji ili udomitelji nisu u mogućnosti valjano odgajati dijete. ...

Članak 114.

(1) *Sud će u izvanparničnom postupku roditelja koji zlorabi ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnosti i prava lišiti prava na roditeljsku skrb.*

(2) *Roditelj zlorabi ili grubo krši roditeljsku odgovornost, dužnosti i prava ako:*

1. *provodi tjelesno ili duševno nasilje nad djetetom, uključujući izloženost nasilju među odraslim članovima obitelji*
2. *spolno iskorištava dijete*
3. *izrabljuje dijete sileći ga na pretjerani rad ili na rad koji nije primjeren njegovoj dobi*
4. *djetetu dopušta uživanje alkoholnih pića, droge ili drugih opojnih sredstava*
5. *navodi dijete na društveno neprihvatljivo ponašanje*
6. *je napustio dijete*
7. *ne skrbi dulje od tri mjeseca o djetetu s kojim ne živi*
8. *u roku godine dana ne stvori uvjete za zajednički život s djetetom s kojim ne živi, a da za to nema osobito opravdan razlog*
9. *ne skrbi za osnovne životne potrebe djeteta s kojim živi ili se ne pridržava mjera koje je radi zaštite prava i dobrobiti djeteta prethodno donijelo nadležno tijelo*
10. *na drugi način grubo zlorabi djetetova prava.*

(3) ...

Mjera nadzora nad roditeljskom skrbi često je početna mjera koja se kasnije zamjenjuje mjerama koje u većoj mjeri ograničavaju roditeljsku skrb, ako za to budu ispunjene zakonom propisane pretpostavke. Ipak, njezinom dobrom primjenom, a osobito suradnjom roditelja, mogu u potpunosti prestati pretpostavke za njezino izricanje (Hrabar, Korać, 2003.).

2. CILJ, PODRUČJA ANALIZIRANJA I PROBLEMI ISTRAŽIVANJA

Danas se sve češće govori o zlostavljanju u obitelji, osobito ako su žrtve djeca (Ajduković, 1994; Jureša, 2001.; Killen, 2001.; Pećnik, 2001.). Roditelji iz različitih razloga zanemaruju ili zlostavljaju svoju djecu, na što društvo u svakom slučaju mora reagirati. Djeca su u većini slučajeva nesposobna sama se zaštititi, pa im je potrebna pomoć društva, primjerice centara za socijalnu skrb, liječnika, škole, policije (Stišević, 2003.). Mjera nadzora nad roditeljskom skrbi je jedan od načina zaštite osobnih interesa djece koju provodi nadležni centar za socijalnu skrb (Petak, 2001.).

Opći cilj istraživanja bio je upoznati se s provođenjem obiteljskopravne mjere nadzora nad roditeljskom skrbi.

Područja i obilježja istih koja su bila istraživana:

1. Ispitati u kojim uvjetima se izriče mjera nadzora nad roditeljskom skrbi, prema kojim kriterijima, na koje vrijeme, kome se izriče, te kakva je obiteljska situacija u slučajevima izricanja ove mjere.
2. Ispitati programe, zadatke stručnjaka i načine provođenja mjere nadzora nad roditeljskom skrbi.
3. Ispitati ostvarivanje programa nadzora nad roditeljskom skrbi temeljem analize sadržaja izvještaja o provođenju ove mjere.

Analizirana su obilježja:

- broj djece u obitelji nad kojom se provodi nadzor nad izvršenjem roditeljske skrbi
- spol roditelja prema kojem je mjera izrečena, uvažavajući mogućnost da ista bude izrečena prema oba roditelja
- razdoblje na koja je mjera izrečena
- razlog za izricanje mjere
- izvor dojave o potrebi izricanja mjere
- je li obitelj korisnik novčane pomoći iz sustava socijalne skrbi
- ekonomska situacija obitelji.

3. METODA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje smo proveli na temelju analize dostupne dokumentacije Centra za socijalnu skrb Kutina i dubinskog intervjua sa socijalnom radnicom koja je koordinatorica provođenja nadzora na roditeljskom skrbi predmetnog Centra i sudjeluje u osmišljavanju programa rada za svaku obitelj obuhvaćenu ovom mjerom.

Analizirali smo 20 slučajeva u kojima se provodio ili se još provodi nadzor nad roditeljskom skrbi u vremenskom razdoblju od 2000. do 2004. godine. Uz dostupnost dokumentacije u predmetnom Centru bitan kriterij je bio i to da Centar još uvijek ima, bez obzira na to da li je mjera prekinuta ili još traje, svojevrсни kontakt s određenom obitelji, putem sustava davanja stalne ili povremene novčane pomoći, uključenosti u razne programe psihosocijalne edukacije, pomoći i podrške, te savjetovanja.

Dokumentacija (dokumentacija Centra za socijalnu skrb Kutina) sadrži svaku prijavu koju je Centar za socijalnu skrb zaprimio, njihov odgovor na prijavu, izvješće s terena, program nadzora, mišljenje stručnjaka o slučaju i na kraju rješenje slučaja.

Nakon obrade dokumentacije proveli smo intervju sa socijalnom radnicom što je po njenom mišljenju glavni problem u izricanju i provođenju nadzora nad roditeljskom skrbi, te što bi trebalo poduzeti da se nadzor nad roditeljskom skrbi uspješnije odvija.

4. PRIKAZ REZULTATA I RASPRAVA

4.1. Analiza obilježja nadzora nad roditeljskom skrbi

Područje analize ovog istraživanja bio je upoznati se s mjerom nadzora nad roditeljskom skrbi i obraditi njihova obilježja, kao što su broj djece u obitelji, spol roditelja kojem se izriče mjera, razdoblje izricanja mjere, razlog izricanja mjere, tko je obavijestio centar za socijalnu skrb o problemu, je li obitelj korisnik novčane pomoći, te kakva je ekonomska situacija u obitelji. Dobivene rezultate prikazali smo u tablicama, te ih opisali pojedinačno.

Nedavno je provedeno istraživanje o primjeni Obiteljskog zakona u praksi, pa ćemo pojedine podatke koji su prisutni u oba istraživanja usporediti.

Analizom dokumentacije dobili smo podatak da ukoliko se roditeljima odredi nadzor nad roditeljskom skrbi on se određuje u odnosu na svu maloljetnu djecu, a ne samo u

odnosu na dijete zbog kojeg se određuje nadzor. Dvadeset analiziranih obitelji bile su s različitim brojem djece. Bilo je 7 (35%) obitelji s jednim djetetom, 3 (15%) obitelji s dvoje djece, 4 (20%) obitelji s troje djece, 3 (15%) sa četvero djece, 2 (10%) sa sedmero djece i 1 (5%) obitelji sa osmero djece (tablica 1).

Broj djece u obitelji	1	2	3	4	5	6	7	8	Ukupno
Broj izrečenih mjera	7	3	4	3	-	-	2	1	20
%	35	15	20	15	-	-	10	5	100

*Tablica 1: Prikaz odnosa nadzora nad roditeljskom skrbi i broja djece u obitelji
 Izvor: Službena dokumentacija CZSS Kutina*

Iako se na osnovi ovako malog uzorka ne mogu donositi generalni zaključci, ovi podaci pokazuju da obitelji s manjim brojem djece također imaju problema u odgoju i skrbi, kao i obitelji s više djece.

Podaci nam pokazuju da je mjera izrečena u većini slučajeva prema oba roditelja. U 12 (60%) slučajeva mjera je izrečena prema oba roditelja, u 5 (25%) slučajeva izrečena je samo prema majci, a u 3 (15%) slučaja samo prema ocu (tablica 2).

Roditelj prema kojem se izriče mjera	Oba roditelja	Majka	Otac	Ukupno
Broj izrečenih mjera	12	5	3	20
%	60	25	15	100

*Tablica 2: Prikaz prema kojem roditelju je mjera izrečena
 Izvor: Službena dokumentacija CZSS Kutina*

Nije ništa neobično da se kada postoji obiteljska zajednica mjera izriče prema oba roditelja. Slučajevi u kojima se izriče samo jednom roditelju su većinom oni gdje je jedan od roditelja umro ili napustio obitelj. Veći broj majki prema kojima je izrečena mjera objašnjava se okolnošću da većina djece nakon prestanka bračne zajednice živi s majkom.

Slični rezultati dobiveni su i u istraživanju koje su provele Hrabar i Korać (2003.). Rezultati pokazuju da je u 70% slučajeva mjera izrečena prema oba roditelja, 25% slučajeva prema majci i 5% prema ocu.

Prema zakonskoj odredbi mjera se izriče u najkraćem trajanju od šest mjeseci, jer se smatra da je toliko potrebno da se naprave kvalitetni pomaci u odnosu roditelja i djece. Prema ovim podacima većinom se izriče mjera u trajanju od šest mjeseci. Od 20 slučajeva u 18 (90%) je izrečena mjera u trajanju od šest mjeseci, a samo u 2 (10%) u trajanju od godinu dana (tablica 3).

Vrijeme na koje je mjera izrečena	6 mjeseci	12 mjeseci	Ukupno
Broj izrečenih mjera	18	2	20
%	90	10	100

*Tablica 3: Prikaz razdoblja na koje je mjera izrečena
 Izvor: Službena dokumentacija CZSS Kutina*

Za razliku od ovog istraživanja, prema istraživanju Hrabar i Korać (2003.) najučestalije je izricanje mjere u trajanju od godinu dana, što oni smatraju primjerenim rokom za popravljavanje stanja u obitelji.

Razloge izricanja mjere podijelili smo u četiri kategorije: nedovoljna skrb za odgoj, obrazovanje i zdravlje djece, poremećaj u ponašanju, tjelesno ili seksualno zlostavljanje i rastava braka - dogovaranje susreta s djecom.

U 9 (45%) slučajeva razlog za izricanje mjere bio je nedovoljna skrb za djecu, u 4 (20%) slučaja poremećaj u ponašanju, u 4 (20%) tjelesno ili seksualno zlostavljanje i u 3 (15%) rastava braka i određivanje susreta s djecom. Željeli bismo naglasiti da su u većini slučajeva prva dva razloga povezana, odnosno česta je situacija da je poremećaj u ponašanju djeteta posljedica nedovoljne skrbi roditelja za odgoj djeteta (tablica 4).

Razlog za izricanje mjera	Broj izrečenih mjera	%
Nedovoljna skrb za odgoj, obrazovanje i zdravlje djece	9	45
Poremećaj u ponašanju	4	20
Tjelesno ili seksualno zlostavljanje	4	20
Rastava braka – dogovaranje susreta	3	15
Ukupno	20	100

*Tablica 4: Prikaz razloga za izricanje mjere
Izvor: Službena dokumentacija CZSS Kutina*

U istraživanju Hrabar i Korać (2003.) razloge su grubo podijelili na pogreške i propuste u odgoju i posebnu pomoć roditeljima pri odgoju, a razlozi su bili podjednako zastupljeni.

Prema nizu važećih zakona, zakonskih propisa i moralno-etičkih načela svatko je dužan obavijestiti CZSS o kršenju djetetovih prava, a CZSS će onda procijeniti postoji li potreba za izricanjem pojedine mjere obiteljskoppravne zaštite. Prema ovim podacima CZSS najviše dobiva informacija od škole, i to 8 (40%) svih informacija, zatim slijede članovi obitelji s 4 (20%), zdravstvene ustanove i sam CZSS 3 (15%), te policija i anonimne prijave 1 (5%).

Škola je osobito pogodna ustanova koja se iskazuje sa značajnim udjelom u sustavu pružanja obiteljskoppravne zaštite, a izuzetno je nizak postotak dojava od strane policije (tablica 5).

Izvor dojava	Broj izrečenih mjera	%
Škola	8	40
Članovi obitelji	4	20
Zdravstvene ustanove	3	15
Centar za socijalnu skrb	3	15
Policija	1	5
Anonimna prijava	1	5
Ukupno	20	100

*Tablica 5: Prikaz izvora dojava o potrebi izricanja mjere
Izvor: Službena dokumentacija CZSS Kutina*

U usporedbi sa istraživanjem Hrabar i Korać (2003.) rezultati su potpuno različiti. Njihovi podaci pokazuju da je djelovanje policijskih snaga za svaku pohvalu, a izostaje djelovanje škole. Ta razlika se može objasniti time što je njihovo istraživanje obuhvatilo cijelu Hrvatsku, a naši podaci su usmjereni samo na područje Kutine.

U čak 10 (50%) slučajeva obitelj je korisnik neke od novčane pomoći iz sustava socijalne skrbi - dječjeg doplatka ili pomoći za uzdržavanje. Iz toga možemo zaključiti da postoji veza između materijalne oskudice i odgojnih rizika za djecu u obitelji (tablica 6).

Je li obitelj korisnik novčane pomoći	Da	Ne	Ukupno
Broj izrečenih mjera	10	10	20
%	50	50	100

Tablica 6: Prikaz broja obitelji korisnika novčane pomoći iz sustava socijalne skrbi

Izvor: Službena dokumentacija CZSS Kutina

Slično je i u istraživanju Hrabar i Korać (2003.) gdje u 38% slučajeva obitelj prima pomoć za uzdržavanje.

Rezultati su kako samo i očekivali, u skladu s podacima u tablici 6. U 10 (50%) slučajeva ekonomski status je ispodprosječan što se može i razumjeti kad su obitelji korisnici pomoć za uzdržavanje. Ostalih 50% su obitelji s prosječnim ekonomskim statusom. Kao i u prethodnoj točki možemo zaključiti da i ekonomski status utječe na odgoj djece u obitelji (tablica 7).

Ekonomski status	Prosječan	Ispodprosječan	Ukupno
Broj izrečenih mjera	10	10	20
%	50	50	100

Tablica 7: Prikaz ekonomskog statusa obitelji

Izvor: Službena dokumentacija CZSS Kutina

Iz ovih podataka vidimo kako su neki čimbenici više ili manje povezani s pogreškama i propustima roditelja u odgoju djece, te koji su najčešći razlozi za izricanje mjere nadzora nad roditeljskom skrbi. Smatramo da su ti podaci vrlo važni, jer omogućuju uvid u probleme i pomažu stručnjacima raznih područja djelovanja da bolje razumiju i kvalitetnije pristupe tom problemu. Ako su stručnjaci dobro educirani i upoznati s problemom postoje puno veće mogućnosti da na vrijeme prepoznaju i uspješno riješe problem. Smatramo da stručnjaci tijekom svog rada trebaju raditi više na prevenciji naznačenog problema kako do pogrešaka i propusta u odgoju ne bi došlo, a u tome im svakako mogu pomoći ovakva istraživanja i podaci.

4.2. Osobitosti provođenja mjere nadzora nad roditeljskom skrbi

Kada centar za socijalnu skrb primi obavijest da u nekoj obitelji postoji sumnja da roditelji ne obavljaju roditeljsku dužnost u skladu s važećim propisima, dužan je odmah poslati stručne djelatnike na teren kako bi provjerili je li sumnja opravdana te postoji li

potreba za izricanjem mjere nadzora nad roditeljskom skrbi. Obavijest CZSS najčešće dobiva od škole, ali i od zdravstvenih ustanova, policije, članova obitelji ili neke anonimne osobe. Obavijest najčešće izgleda, primjerice, ovako :

"Obavještavamo vas da naš učenik A. B. koji pohađa 6. a razred iz nepoznatih razloga ne pohađa redovito nastavu. U školu dolazi bez potrebnog pribora, udžbenika, a bilježnice su mu neuredne. Često dolazi neuredan i neispavan na nastavu. Roditelji se ne odazivaju pozivima škole da dođu na razgovor. Molimo vas da ispitajte situaciju i da nas obavijestite o dobivenim informacijama."

Nakon što dobiju ovakvu ili sličnu obavijest djelatnici centra za socijalnu skrb izlaze na teren i razgovaraju s više osoba. Razgovaraju i surađuju sa školom (u ovom slučaju) ili nekom drugom ustanovom u kojoj dijete provodi većinu vremena, kako bi prikupili što više potrebnih informacija. Zatim razgovaraju s djetetom i njegovom obitelji, kako bi procijenili kakav je socioekonomski status i međusobni emotivni i komunikacijski odnosi u obitelji.

Ako procijene da je situacija takva da utječe negativno na djetetov odgoj, centar za socijalnu skrb određuje roditeljima mjeru nadzora nad roditeljskom skrbi. U većini slučajeva mjeri nadzora prethodi upozorenje roditeljima na pogreške i propuste.

Kada odrede nadzor imenuje se osoba koja će ga provoditi, te se izrađuje plan i program mjere nadzora. Nadzor provode u većini slučajeva djelatnici centra koji su primili obavijest, ali ako je to potrebno zbog složenosti pojedine situacije može i neka druga stručna osoba. Nadzor uglavnom provode socijalni radnici, specijalni pedagozi (defektolozi – rehabilitatori) i psiholozi.

Plan i program mjere nadzora usmjerava se i prilagođava cijeloj obitelji. Razmatraju se obiteljski odnosi i problemi na kojima treba raditi i u skladu s tim osmišljava se program. Nadležni stručnjak zajedno s roditeljima i djecom razmatra i određuje ciljeve na kojima treba raditi, kako bi se postigli bolji odnosi u obitelji i uklonili razlozi zbog kojih je mjera nadzora određena. Program nadzora se provodi u kućanstvu ili u prostorijama centra sa svim članovima obitelji ili sa svakim pojedinačno.

Navodimo primjer programa nadzora nad roditeljskom skrbi koji je određen zbog nedovoljne skrbi roditelja o odgoju i obrazovanju djeteta, te poremećaja u ponašanju djeteta. Program obuhvaća sljedeće:

1. Stručno savjetodavni rad s roditeljima koji uključuje stručno savjetodavne usluge roditeljima zbog uspješnijeg i kvalitetnijeg provođenja roditeljske skrbi, pomoć roditeljima u osnaživanju njihovih roditeljskih uloga, rad na prevenciji ovisnosti o alkoholu, lijekovima, drogama i sl., rad na kontroliranju agresivnosti, poticanje empatije prema djetetu, pomoć u organiziranju kućanstva, pomoć u pronalaženju odgovarajućeg radnog angažmana, poticanje na nenasilno rješavanje sukoba.
2. Pedagoška skrb podrazumijeva kontroliranje izvršavanja školskih obveza djeteta, pomoć u učenju i pripremi za nastavu, rad na izgradnji poželjnih stavova i vrijednosti, poticanje na primjereno rješavanje sukoba, kontinuirani rad na prevenciji poremećaja u ponašanju, usmjeravanje djeteta na sportske, umjetničke ili slične aktivnosti ako za to ima izražene sposobnosti.

3. Održavanje higijene podrazumijeva da je prilikom terenskog obilaska potrebno kontrolirati kakav je higijenski nivo djeteta i prostorije u kojoj živi, te upozoriti roditelje na moguće propuste.
4. Zdravstvena zaštita obuhvaća procjenu zdravstvenog stanja djeteta prilikom terenskog obilaska.
5. Ostalo – roditelj je dužan kontaktirati s voditeljem nadzora najmanje jednom tjedno, dužan je poduzimati mjere radi poboljšanja situacije.

Ovo je uobičajen primjer iz kojeg je vidljivo da je provođenje mjere nadzora vrlo opsežan i zahtjevan posao. Smatramo da su to zadaci koji se ne mogu u punoj mjeri provesti u kratkom roku. Tu je potrebno puno rada s roditeljima pojedinačno i s cijelom obitelji. Nažalost ti se problemi često rješavaju površno, polovično i kratkoročno.

Nakon što se napravi program osoba koja provodi nadzor radi s obitelji i zajedno pokušavaju ostvariti što više ciljeva koji su zadani ovim programom. Pri tome je iznimno važna suradnja s roditeljima i djecom, te s drugim ustanovama koje su vezane uz tu obitelj. Suradnja s roditeljima često nije uspješna, a posebno kad jedan od roditelja ne prizna da im je potrebna pomoć i izbjegavaju kontakte sa stručnim osobama. Čitajući izvještaje primijetili smo da se vrlo često osobe koje provode nadzor ne trude previše ostvariti dobru suradnju i poboljšanje interpersonalnih odnosa ako ona nije prisutna.

Osoba koja provodi nadzor dužna je podnositi izvješće najmanje jedanput u dva mjeseca, a ukoliko je potrebno i češće. Izvješće treba sadržavati podatke o tome kakva je situacija u obitelji, što je poduzeto na pojedinim susretima, je li došlo do kakve promjene i napretka, kakva je suradnja s roditeljima, te odvija li se nadzor uspješno ili neuspješno.

Izvješća koja smo čitali u Centru prilično su oskudna. Iz njih nismo baš saznali koje je točno mjere poduzimala osoba koja je provodila nadzor. Opisivali su se članovi obitelji i njihova ponašanja, ali ne i što se poduzelo da se to promjeni. Konkretno u jednom slučaju gdje se roditelji nisu mogli dogovoriti o susretima i druženju s djecom opisuje se kako majka ne želi da se otac viđa s djetetom. Stalno se ponavlja da nastaju problemi kad otac dođe po dijete, ono plače i ne želi ići, a čim se udalje od majke sve je lijepo i dijete uživa s ocem. Smatra se da majka pokušava dijete okrenuti protiv oca i zato se tako ponaša pred njom, a kad majke nema dijete je veselo i voli vrijeme provoditi s ocem. Majka govori da dijete ne voli biti kod oca i da on protiv nje govori. Želimo reći da se u izvješću svaki puta ističe kako se roditelji jedan drugome inate, a ništa se ne govori o tome što se poduzelo da se to promijeni. Smatramo da je osoba koja provodi nadzor trebala razgovarati s roditeljima i pokušati im objasniti kako je za dijete najbolje da vrijeme provodi kvalitetno s oba roditelja i da pokušaju zbog toga ostati u dobrim odnosima.

Može se steći dojam da se nadležni stručnjaci nisu u potpunosti posvetili provođenju nadzora i kako tome prilaze rutinski. Roditeljima se ukazuje na propuste i savjetuje ih se što bi trebali raditi, a ako oni to ne prihvate i ne surađuju, ne trude se previše da se to promijeni. To se može opravdati time da osobe imaju premalo vremena u potpunosti se posvetiti jednoj složenoj životnoj situaciji, a i opće je poznato da je profesija socijalnog rada emocionalno teška i kako osobe na tom poslu brzo sagorijevaju. Nažalost, zbog toga neke osobe tom poslu pristupaju samo površinski, ili brzo odustaju od njega.

Nakon što prođe vrijeme na koje je nadzor određen stručni tim se sastaje i raspravlja na temelju izvješća provoditelja nadzora o tome je li nadzor uspješan ili neuspješan. Ako se smatra da su postignuti određeni ciljevi i da su roditelji shvatili svoja roditeljska prava i dužnosti, te se u skladu s tim ponašaju, kao i da su prestali razlozi zbog kojih se nadzor odredio onda je nadzor uspješno proveden i nema potrebe za daljnjim produljivanjem mjere. Premda se mjera ukida, smatramo da je potrebno nadalje povremeno obilaziti obitelj i provjeriti je li im potrebna kakva pomoć ili savjet. Ako nisu postignuti željeni rezultati onda se nadzor produljuje ili se određuje neka stroža mjera obiteljskopravne zaštite kada se smatra da su bezuspješno poduzete sve metode mjere nadzora nad roditeljskom skrbi.

Od 20 slučajeva koje smo analizirala, njih 6 (30%) je riješeno tako da je odlučeno da nadzor nad roditeljskom skrbi više nije potreban, jer se situacija u obitelji poboljšala i roditelji su u potpunosti preuzeli svoje dužnosti i obveze prema djeci. U tim slučajevima iako se smatra da više nije potreban nadzor povremeno se obilaze obitelji kako bi se provjerilo je li sve u redu i je li im potrebna kakva pomoć. U ostalim slučajevima mjera nadzora se produžila ili se odredila neka stroža mjera, jer su neuspješno bile iscrpljene sve metode ove mjere.

5. PRIKAZI SLUČAJEVA

Nadalje želimo prikazati dva slučaja iz dokumentacije Centra za socijalnu skrb Kutina. Jedan primjer je uspješno provedenog nadzora, dok je drugi završio izricanjem strože mjere obiteljsko pravne zaštite.

5.1. Primjer uspješno provedenog nadzora nad roditeljskom skrbi

Dom zdravlja Kutina obavijestio je Centar za socijalnu skrb o primitku maloljetne djevojčice (12 godina) koja je bila podvrgnuta pregledu s obzirom na fizičke ozljede koje joj je nanijela majka. Majka ju je istukla šibom zbog laganja. To nije bilo prvi puta. Socijalna radnica izašla je na teren i razgovarala s majkom i djelatnicima škole kako bi se prikupile potrebne informacije. U razgovoru majka sama priznaje da ponekad istuče djevojčicu kad joj laže ili se neprimjereno ponaša. Ne dozvoljava joj da se druži s drugom djecom, nego je zadržava kod kuće. Majka i kćer žive u Kutini kao prognanici, a otac ih je napustio i zasnova novu obitelj. Iako mu je određeno da plaća alimentaciju, on to ne čini redovito. Djevojčica jako voli oca i željela bi živjeti s njim.

Iz razgovora sa školom saznaje se da djevojčica u školi postiže slab uspjeh. Ima slabo predznanje što je posljedica čestog mijenjanja škola. Nema razvijene navike učenja. Kod kuće dosta vremena provodi sama bez pomoći i nadzora. Suradnja škole s majkom je manjkava. Premalo brine o kćeri i o njenim školskim obvezama.

Nakon svih prikupljenih informacija i razgovora s majkom i školom određuje se nadzor nad izvršenjem roditeljske skrbi majci u odnosu na maloljetnu kćer u trajanju od 6 mjeseci. Nadzor se određuje zbog toga što se smatra da su prisutni propusti majke u odgoju i skrbi za dijete, te da ona nije dala nikakvu garanciju da će promijeniti svoj odnos prema kćeri. Određen je nadzor kako bi pomogli majci u prevladavanju teškoća koje ima u odgoju svoje kćeri. Nakon što su se utvrdili razlozi zbog kojih je nadzor određen i problemi koje treba riješiti u skladu s tim sačinjen je i proveden program nadzora koji je

obuhvaćao stručno-savjetodavni rad s roditeljima, pedagošku skrb, edukaciju o održavanju higijene, podršku u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu, te pomoć u organizaciji slobodnog vremena i ostvarivanje hobija.

Iz izvješća osobe koja je provodila nadzor vidi se da je tijekom nadzora majka počela više brinuti o kćeri. Odlazi redovito na roditeljske sastanke, pomaže joj u učenju i izvršavanju školskih obveza. Odnos između majke i kćeri se poboljšao i konfliktne situacije rješavaju razgovorom, a ne na agresivan način.

Nakon 6 mjeseci na koliko je određen nadzor i na temelju izvještaja s terena od strane voditelja nadzora smatra se da nije potrebno daljnje izricanje mjere, jer je majka shvatila svoje roditeljske obveze i dužnosti, a ukoliko će joj biti potrebna pomoć uvijek se može obratiti Centru za socijalnu skrb.

5.2. Primjer neuspješno provedenog nadzora nad roditeljskom skrbi

Osnovna škola obratila se Centru za socijalnu skrb, jer je ponašanje jednog njihovog učenika postalo izuzetno problematično. Radi se o maloljetnom dječaku (14 godina) kojem je određen prilagođeni nastavni program. Djelatnici Centra za socijalnu skrb nakon zaprimljene prijave razgovarali su s predstavnicima škole, učenikom i njegovim roditeljima. Iz razgovora s predstavnicima škole saznaje se da učenik nije pokazivao ni najmanji interes za školu, nema želje da se bavi odgojno-obrazovnim radom, ima slabu koncentraciju, teškoće u učenju, nekontrolirano ponašanje (baca bilježnice, gađa učenike, psuje, verbalno se obračunava, razbija stakla i sl.).

Usprkos porukama da roditelji dođu na razgovor, oni se nisu odazvali. Suradnja roditelja i škole je vrlo manjkava, gotovo je i nema. Roditelji navode osobnu bespomoćnost, pa svoje obveze ostavljaju školi. Ne odazivaju se na roditeljske sastanke, ne podmiruju štetu koju je počinio njihov sin, ne zanima ih njegov odnos s učiteljima i drugom djecom te izostanci.

Obitelj (roditelji i četvero djece) žive u vlastitoj obiteljskoj kući, a ekonomska situacija im je prosječna. Odnosi sa susjedima su loši. Nerado kontaktiraju, a otac je eksplozivne naravi i često dolazi u sukob s njima.

Iz razgovora sa zdravstvenom ustanovom saznaje se da je dječak prije bio hospitaliziran u Psihijatrijskoj bolnici za djecu i mladež. Nakon toga nije bio u psihoterapijskom tretmanu, iako je bilo preporučeno. Bila mu je prepisana terapija lijekovima, ali su i to roditelji, navodno, prekinuli samoinicijativno.

Razmatrajući cjelokupnu situaciju tim za zaštitu djece i mladeži s poremećajima u ponašanju donio je odluku da se dječak uputi na stacionarnu opservaciju u Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb-Dugave. Po završenoj stacionarnoj opservaciji stručni tim navedene ustanove predložio je da se njegovim roditeljima odredi nadzor nad roditeljskom skrbi. Na osnovu toga određuje se nadzor roditeljima u odnosu na njihovu maloljetnu djecu u trajanju od 6 mjeseci.

Program nadzora obuhvaćao je sljedeće aktivnosti: upoznavanje roditelje i dječaka s tijekom mjere, njihovim dužnostima i obvezama, prikupljanje što više informacija o dječakovim pozitivnim interesima, razvijanje kod dječaka osjećaj povjerenja, pripadnosti,

sigurnosti, uvažavanje dječakovih potreba za slobodom izbora, poticanje dječaka da govori o sebi, uočavanje njegovih želja i suradnja da ih na prihvatljiv način ostvari, korištenje pozitivnih odgojnih sredstava, razvijanje osjećaja vrijednosti i samopouzdanja, učenje nenasilnog rješavanja sukoba, pomoć u savladavanju školskog gradiva, kontrola odlazaka psihijatru i uzimanje terapije, usmjeravanje dječaka na likovno izražavanje unutarnjih psihičkih stanja.

Tijekom nadzora suradnja s majkom bila je dobra, a otac je izbjegavao susrete. Situacija u školi je i dalje problematična. Pojačavaju se psihičke smetnje. U školi je nemiran i ne može izdržati cijeli sat. Dolazi u sukob s razrednicom (fizički je nasrnuo na nju). U razgovoru s bratom saznaje se da je agresivan, nervozan, grub prema svima, ne želi raditi. Govori da će ravnatelju demolirati auto i učestalo nekome prijeti. Dječak kreće na psihoterapiju u Dom zdravlja Kutina. Roditelji ne surađuju ni sa školom, ni sa psihijatrom koji provodi psihoterapiju, pa on smatra da rad nema smisla jer je angažman roditelja potpuno izostao. Situacija postaje sve složenija. Dječak je istukao jednog učenika, kasnije je prijetio nastavnici da će joj razbiti zube, u školu dolazi u alkoholiziranom stanju. Nakon toga mu je određen ukor pred isključenje iz škole. Problemi se gomilaju, napetost se povećava, a roditelji nadalje ne surađuju. Slijedi još tučnjava s vršnjacima, a jednom prilikom je udario spremačicu i rasjekao joj usnicu. Nakon svih pokušaja i dobre suradnje sa školom, zdravstvenim ustanovama, ali ne i s roditeljima nadzor nije pokazao željene rezultate, pa se dječak upućuje u odgojno-obrazovnu ustanovu jer su do sada iscrpljene sve moguće metode.

Smatramo da je ovaj slučaj nadzora završio neuspješno iz više razloga. Ovdje se radi o znatno složenijem problemu gdje je potrebno puno više truda i rada. Mišljenja smo da je određen prekratak rok da bi se proveo ovakav program. To su ciljevi koji zahtijevaju dugotrajnije provođenje i nadzor. Vidljivo je da se radilo samo na dječakovim problemima, zaboravljena je uloga roditelja. Stalno se govori o tome kako roditelji ne surađuju, a iz dokumentacije se ne vidi što je poduzeto kako bi se to promijenilo. Trebalo se raditi puno više s roditeljima u smislu da preuzmu odgovornost i brigu za svoje dijete. Ovo je problem koji se otkrio u jako kasnoj fazi, pa je i to razlog njegovog neuspjeha. Puno bi se više trebalo raditi na prevenciji, nego rješavati probleme kad već nastanu. Cjelokupnu situaciju je ranije trebalo uočiti kao kriznu i više se baviti edukacijom roditelja, kako bi uočili propuste i iste pokušali ispraviti.

Nadzor nad roditeljskom skrbi je preventivna mjera zaštite dječjih interesa, a ovdje smo vidjeli da to nije tako. Ovaj slučaj se počeo rješavati kada su nastali veliki problemi i više ova mjera nije imala smisla. Treba problem na vrijeme prepoznati i odmah reagirati kako ne bi došlo do težih posljedica i da bi se on mogao što kvalitetnije riješiti.

6. ZAKLJUČAK I PREPORUKE

U ovom tekstu prikazali smo mjeru nadzora nad roditeljskom skrbi kao jedan od načina za zaštitu dječjih interesa i prava. Ona se određuje roditeljima kad su pogreške i propusti u skrbi o djetetu viševrsta i učestali, te kad je roditeljima potrebna posebna pomoć u odgoju djeteta.

Iz obrađenih podataka vidljivo je da obitelji s više djece nisu vodeće u broju obitelji kojima je izrečena mjera nadzora. Naime, od ukupnog broja predmetnih obitelji 35% je onih s jednim djetetom. U 60% obrađenih slučajeva mjera je izrečena za oba roditelja. Osim ako se radi o jednoroditeljskim obiteljima, izricanje mjere prema oba roditelja je najprihvatljivije, jer na taj način su i otac i majka uključeni u savjetovanje, edukaciju, pomoć i podršku radi odgovornijeg roditeljstva i uspješnijeg obiteljskog funkcioniranja. Općenito, malo promjena i pozitivnih rezultata postiže se radom samo s jednim od aktivnih sudionika problemske situacije. Od ukupnog broja, 18 mjera je izrečeno u trajanju od 6 mjeseci. Često neopravdano dajemo prednost kvantiteti pred kvalitetom, odnosno, skloni smo u prvi plan nuditi formalno trajanje nekog procesa ili aktivnosti, a tek potom vrednovati njegov sadržaj i kvalitetu. Ako se uspije uspostaviti kvalitetan odnos svih osoba u situaciji nadzora, a roditelji osvjeste svoje propuste i prepoznaju potrebu za promjenom, kvalitetni rezultati mogu se postići u kraćem vremenu. Isto tako sustavnije i ciljano usmjerene intervencije (edukacija, savjetovanje, psihoterapija) zahtijevaju primjenu i održavanje kroz duži vremenski period. Najčešći razlog za izricanje mjere bio je nedovoljna skrb za odgoj, obrazovanje i zdravlje djece. Škole su najčešći izvori dojave informacija o potrebi za izricanjem mjere. U školama postoje pedagoško-psihološke službe koje uočavaju poremećaj u ponašanju i općem funkcioniranju, te o tome obavještavaju centar za socijalnu skrb. Mišljena smo da društvena zajednica treba biti osjetljivija – više uočavati razne obiteljske i društvene poremećaje, te djelovati na preventivnom i informativno-edukativnom planu. Nadalje, iz obrađenih rezultata je vidljivo da je 50% obitelji nižeg ekonomskog statusa, te su korisnici raznih oblika novčanih pomoći iz sustava socijalne skrbi. Iz toga možemo zaključiti kako postoji veza između materijalne oskudice i odgojnih rizika za djecu u obitelji.

Vidjeli smo iz podataka da je to u većini slučajeva nedovoljna skrb za odgoj djece, a može biti i poremećaj u ponašanju, fizičko ili seksualno zlostavljanje, te dogovaranje susreta s djecom u slučaju rastave braka. Postoji niz čimbenika koji doprinose takvoj pojavi ponašanja roditelja, primjerice siromaštvo, obrazovni status, psihičko stanje roditelja, posljedice ratnih i poratnih zbivanja, osobno nesnalaženje u ulozi roditelja i dr. Potrebna je organiziranija i na razini sustava (države) definirana i dogovorena suradnja između različitih stručnih profesija kojima je zajednički cilj zaštita svih članova obitelji. Pri tome važnu ulogu imaju i različite profesije u sustavu Ministarstva unutarnjih poslova koji također aktivno djeluju u zajednici na unapređivanju i zaštiti interesa svih društvenih skupina, a osobito djece.

Podaci ovog istraživanja pokazuju da stručnjaci koji provode nadzor nad roditeljskom skrbi reaguju prekasno. Potrebna je dakako stalna edukacija stručnjaka svih profesija kako bi prepoznali znakove zanemarivanja i zlostavljanja u obitelji da bi na vrijeme reagirali. Više treba raditi na prevenciji problema. Treba promatrati zašto do toga dolazi i što se može učiniti kako bi to spriječili. Kada neki slučaj dođe do centra za socijalnu skrb može biti već kasno da se spriječe negativne posljedice. Prevencija zahtjeva međudisciplinarnu suradnju mnogih stručnjaka iz područja socijalne skrbi, zdravstva, policije, pravosuđa, prosvjete i dr., te njihovu stalnu međusobnu komunikaciju u vidu izvještavanja o nastalim promjenama i događanjima.

LITERATURA

1. Ajduković, M. (1994). *Nasilje u obitelji – pravni, psihološki i socijalni aspekti*. U: Zbornik radova Naša obitelj danas. Zagreb: Ministarstvo rada i socijalne skrbi, 47.-59.
2. Buljan-Flander, G., Kocijan-Hercigonja, D. (2003). *Zlostavljanje i zanemarivanje djece*. Zagreb: Marko M. usluge Zagreb, 23.-27.
3. Dokumentacija Centra za socijalnu skrb Kutina – dokumentacija o nadzoru nad roditeljskom skrbi (2000.-2004.).
4. Hrbar, D., Korać, A. (2003). *Primjena obiteljsko pravnih mjera za zaštitu dobrobiti djece te zasnivanje posvojenja bez pristanka roditelja*. Istraživanje iskustva iz prakse. Bibliografija Kazala Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
5. Jureša, V. (2001). *Školski liječnik i problemi nasilja nad djecom u obitelji*. Dijete i društvo. 3(1-2), 9.-12.
6. Killen, K. (2001). *Izdani – zlostavljana djeca su odgovornost svih nas*. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć, 32.-37.
7. *Obiteljski zakon* (1998). (2003). NN 162/98., 116/03. Zagreb: Narodne novine
8. Pećnik, N. (2001). *Teorijski pristupi objašnjenju zlostavljanja i zanemarivanje djece*. Dijete i društvo. 3(1-2), 25.-31.
9. Petak, O., Osmak-Franjić, D. (2001). *Mogućnosti unapređenja rada s djecom i maloljetnicima, žrtvama nasilja u sustavu socijalne skrbi*. U: *Nasilje nad djecom u obitelji*. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć. 37.-43.
10. Stašević, I. (2003). *Zlostavljano dijete i uloga policije*. Policija i sigurnost. Zagreb: MUP RH. 12(4-6), 303.-310.

Summary

**Daša Poredoš, Marina Kovač, Lana Vučinić, Tihomir Lavor, Slavko Jerković
Josipa Topolko**

PARENTAL CARE: RESPONSIBILITY OF AN INDIVIDUAL AND THE COMMUNITY

The family is a primary social unit which has reproductive, educational and protective role. All members within the family should accomplish their rights, and feel secure. In situations when understanding and support in family is lacking or when it is insufficient, the society with its systems and mechanisms of support should offer proper and suitable protection, care and teaching of social skills to family members or a family as a whole, in order to enhance communication and mutual understanding. Supervision over parental care is one of the measures of legal protection of a family.

The police, as a crucial factor of social events which follow, coordinate, evaluate and participate in implementation of different measures and procedures of protection of positive principles and social values, have an important role in understanding natural and social concept of parental care.

Key words: family, supervision over parental care, interdisciplinary collaboration